

ZAKON O REFERENDUMU I DRUGIM OBLICIMA OSOBNOG SUDJELOVANJA U OBAVLJANJU DRŽAVNE VLASTI I LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se raspisivanje i provedba referenduma i drugih oblika osobnog sudjelovanja hrvatskih državljana s biračkim pravom (u daljnjem tekstu: birači) u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članak 2.

Referendum je oblik neposrednog odlučivanja birača u obavljanju državne vlasti o pitanjima određenim Ustavom (u daljnjem tekstu: državni referendum) i o pitanjima iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave određenim zakonom i statutom (u daljnjem tekstu: lokalni referendum).

Drugi oblici neposrednog odlučivanja i izjašnjavanja birača u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave su: savjetodavni referendum, zborovi građana i predstavke građana.

Članak 3.

Državni referendum mogu raspisati Hrvatski sabor i predsjednik Republike Hrvatske.

Hrvatski sabor može raspisati referendum o prijedlogu za promjenu Ustava, o prijedlogu zakona ili o drugom pitanju iz svog djelokruga.

Predsjednik Republike može na prijedlog Vlade i uz supotpis predsjednika Vlade raspisati referendum o prijedlogu promjene Ustava ili o drugom pitanju za koje drži da je važno za neovisnost i opstojnost Republike Hrvatske.

Hrvatski sabor će raspisati referendum o pitanjima iz stavka 2. i 3. ovoga članka ako to zatraži deset posto od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj.

Državni referendum mora se raspisati radi donošenja odluke o udruživanju Republike Hrvatske u savez s drugim državama.

Članak 4.

Lokalni referendum može raspisati predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave i predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave.

Predstavničko tijelo iz stavka 1. ovoga članka može pod uvjetima propisanim Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i statutom, raspisati referendum o pitanju iz svojega samoupravnog djelokruga o kojem predstavničko tijelo ima pravo donositi odluke.

Članak 5.

Na državnom referendumu imaju pravo sudjelovati hrvatski državljani.

Birači iz stavka 1. ovoga članka imaju pravo sudjelovati na referendumu i ako se u vrijeme održavanja referenduma zateknu izvan granica Republike Hrvatske na način da se izjašnjavaju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske u državama u kojima su se zatekli ili na koji drugi način određen zakonom.

Na lokalnom referendumu imaju pravo sudjelovati birači koji imaju prebivalište na području jedinice lokalne samouprave, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave za koju je raspisan referendum.

Na savjetodavnom referendumu i zborovima građana pravo sudjelovanja imaju birači koji imaju prebivalište na području na kojem se provodi pojedini oblik neposrednog sudjelovanja u upravljanju lokalnim poslovima.

Članak 6.

Na referendumu birači odlučuju neposredno tajnim glasovanjem.

Na državnom referendumu odlučuje se većinom birača koji su glasovali, uz uvjet da je referendumu pristupila većina od ukupnog broja birača upisanih u popis birača Republike Hrvatske, ako za pojedina pitanja Ustavom Republike Hrvatske nije drugačije određeno.

Na lokalnom referendumu odlučuje se većinom birača koji su glasovali, uz uvjet da je referendumu pristupila većina od ukupnog broja birača upisanih u popis birača jedinice lokalne samouprave, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave u kojoj je raspisan referendum.

Članak 7.

Nitko ne može biti pozvan na odgovornost zbog glasovanja na referendumu ili zbog toga što na njemu nije sudjelovao.

Članak 8.

Odluka donesena na referendumu obvezatna je.

Nadležno tijelo državne vlasti, tijelo lokalne samouprave, odnosno tijelo područne (regionalne) samouprave prije proteka roka od godine dana od dana održavanja referenduma, nema pravo donijeti pravni akt ili odluku koja je sadržajno suprotna odluci donesenoj na referendumu.

O istom pitanju, odnosno pitanjima ne može se ponovno raspisati referendum prije proteka roka od šest mjeseci od dana održanog referenduma.

Odredba stavka 2. ovoga članka ne odnosi se na slučaj obveznog raspisivanja referenduma iz članka 3. stavka 4. i 5. ovoga Zakona.

II. IZJAŠNJAVANJE BIRAČA O POTREBI DA SE ZATRAŽI RASPISIVANJE REFERENDUMA**Članak 8.a**

Ako birači ocijene da postoji potreba za raspisivanjem referenduma o prijedlogu za promjenu Ustava Republike Hrvatske, o prijedlogu zakona ili o drugom pitanju iz djelokruga Hrvatskoga sabora ili o pitanju za koje drže da je važno za neovisnost, jedinstvenost i opstojnost Republike Hrvatske osnovat će organizacijski odbor za izjašnjavanje birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma (u daljnjem tekstu: Organizacijski odbor).

Članak 8.b

Organizacijski odbor donosi odluku da se pristupi izjašnjavanju birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma.

Odluka iz stavka 1. ovoga članka sadrži:

- jasno formulirano pitanje o kojem se traži raspisivanje referenduma,
- rok unutar kojeg će se sakupljati potpisi birača koji traže raspisivanje referenduma koji ne može biti duži od 15 dana.

Odluka da se pristupi izjašnjavanju birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma objavljuje se u dnevnom tisku i drugim sredstvima javnog priopćavanja.

Članak 8.c

Izjašnjavanje birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma može se održavati na svakom za to prikladnom mjestu u skladu s odlukom predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave (grada ili općine).

Organizacijski odbor je dužan prijaviti mjesta na kojima će se održavati izjašnjavanje birača o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma policijskoj upravi na čijem se području izjašnjavanje održava, pet dana prije početka izjašnjavanja.

Članak 8.d

Mjesta na kojima će se održavati izjašnjavanje moraju biti označena i uočljiva s tim da njihovo označavanje ne smije sadržavati državna obilježja.

Svako mjesto iz stavka 1. ovoga članka mora imati popis s uvezanim listovima koji će sadržavati jasno formulirano pitanje o kojem se traži raspisivanje referenduma i jasno odijeljene vodoravne redove označene rednim brojevima.

Članak 8.e

Birači koji se izjašnjavaju o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma upisuju u prvi slobodni red uvezanog popisa iz članka 8.d ovoga Zakona svoje ime i prezime i jedinstveni matični broj građana te se osobno potpisuju.

O potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma mogu se izjašnjavati samo osobe, koje u skladu sa člankom 5. ovoga Zakona mogu sudjelovati na referendumu.

Birač se može izjasniti o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma samo na jednom od mjesta na kojem će se održavati izjašnjavanje.

Članak 8.f

Nakon isteka roka za sakupljanje potpisa birača svi popisi se dostavljaju Organizacijskom odboru.

Organizacijski odbor provjerava je li izjašnjavanje provedeno u skladu sa zakonom.

Članak 8.g

Ako Organizacijski odbor utvrdi da se o potrebi da se zatraži raspisivanje referenduma izjasnilo deset posto birača od ukupnog broja birača u Republici Hrvatskoj, uputit će zahtjev predsjedniku Hrvatskoga sabora za raspisivanje referenduma.

Uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka dostavljaju se i svi popisi kojima se dokazuje da je raspisivanje referenduma zatražio potreban broj birača.

Članak 8.h

Ukinut.

III. RASPISIVANJE REFERENDUMA**Članak 9.**

Referendum se raspisuje odlukom.

Odluka o raspisivanju referenduma sadrži:

- naziv tijela koje raspisuje referendum,
- područje za koje se raspisuje referendum,
- naziv akta o kojem se odlučuje na referendumu, odnosno naznaku pitanja o kojem, odnosno kojima će birači odlučivati na referendumu,
- obrazloženje akta ili pitanja o kojem, odnosno kojima se raspisuje referendum,
- referendumsko pitanje ili pitanja, odnosno jedan ili više prijedloga o kojem će birači odlučivati,
- dan održavanja referenduma.

Članak 10.

Odluka o raspisivanju državnog referenduma objavljuje se u "Narodnim novinama", dnevnom tisku i drugim sredstvima javnog priopćavanja.

Odluka o raspisivanju lokalnog referenduma objavljuje se u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave, lokalnom dnevnom tisku, drugim sredstvima javnog priopćavanja i na drugi pogodan način.

Članak 11.

Od dana objave odluke o raspisivanju referenduma do dana održavanja referenduma ne smije proći manje od 20 niti više od 40 dana.

IV. TIJELA ZA PROVEDBU REFERENDUMA

a) TIJELA ZA PROVEDBU DRŽAVNOG REFERENDUMA

Članak 12.

Državni referendum provodi Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Državno povjerenstvo), povjerenstvo za provedbu državnog referenduma u županiji, Gradu Zagrebu, gradu i općini i odbori za provedbu glasovanja na državnom referendumu.

Članak 13.

Prestao važiti.

Članak 14.

Povjerenstvo za provedbu državnog referenduma u županiji i u Gradu Zagrebu ima predsjednika i četiri člana i njihove zamjenike.

Predsjednika, zamjenika predsjednika, članove i zamjenike članova povjerenstva za provedbu državnog referenduma u županiji, odnosno u Gradu Zagrebu imenuje Državno povjerenstvo iz reda sudaca s prebivalištem u toj županiji, odnosno u Gradu Zagrebu.

Povjerenstvo za provedbu državnog referenduma u gradu i općini ima predsjednika i dva člana i njihove zamjenike.

Predsjednika, zamjenika predsjednika, članove i zamjenike članova povjerenstva za provedbu državnog referenduma gradu i općini imenuje povjerenstvo za provedbu državnog referenduma u županiji.

Članak 15.

Odbore se imenuje za svako glasačko mjesto.

Odbor ima predsjednika i dva člana i njihove zamjenike.

Odbore imenuje povjerenstvo za provedbu referenduma u Gradu Zagrebu, gradu i općini.

Članak 16.

Državno povjerenstvo:

- brine se za zakonitu provedbu državnog referenduma,
- određuje glasačka mjesta i imenuje predsjednika i članove odbora u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske,
- određuje vrijeme glasovanja,
- daje obvezatne upute za rad povjerenstava za provedbu državnog referenduma i odbora u jedinicama lokalne samouprave, odnosno jedinicama područne (regionalne) samouprave,
- propisuje obrasce u postupku pripreme i provedbu državnog referenduma,
- nadzire rad povjerenstva za provedbu državnog referenduma u jedinicama lokalne samouprave, odnosno jedinicama područne (regionalne) samouprave, i pruža im stručnu pomoć,
- utvrđuje i objavljuje službene rezultate provedenog glasovanja na državnom referendumu,
- obavlja druge poslove propisane zakonom.

Obvezatne upute za rad povjerenstva za provedbu državnog referenduma u jedinicama lokalne samouprave odnosno jedinicama područne (regionalne) samouprave i odborima objavit će u dnevnim javnim glasilima i na Hrvatskoj radioteleviziji.

Članak 17.

Povjerenstvo za provedbu državnog referenduma u županiji:

- brine se za zakonitu provedbu državnog referenduma u županiji,
- nadzire rad povjerenstva za provedbu državnog referenduma u gradu i općini,
- obavlja sve tehničke pripreme za provedbu državnog referenduma u skladu s obvezatnim uputama Državnog povjerenstva,
- prikuplja i zbraja rezultate glasovanja na glasačkim mjestima u županiji i dostavlja ih Državnom povjerenstvu,
- obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom.

Članak 17.a

Povjerenstvo za provedbu državnog referenduma u Gradu Zagrebu:

- brine se za zakonitu provedbu državnog referenduma u Gradu Zagrebu,
- obavlja sve tehničke pripreme za provedbu državnog referenduma u skladu s obvezatnim uputama Državnog povjerenstva,
- određuje glasačka mjesta i imenuje odbore u Gradu Zagrebu,
- prikuplja i zbraja rezultate glasovanja s glasačkih mjesta u Gradu Zagrebu i dostavlja ih Državnom povjerenstvu,
- obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom.

Članak 18.

Povjerenstvo za provedbu državnog referenduma u gradu, odnosno općini:

- određuje glasačka mjesta i imenuje odbore u gradu, odnosno općini,
- brine se za zakonitu provedbu državnog referenduma u gradu, odnosno općini,
- prikuplja i zbraja rezultate glasovanja sa glasačkih mjesta u gradu, odnosno općini i dostavlja ih povjerenstvu za provedbu državnog referenduma u županiji.

Članak 19.

Odbori nadziru i osiguravaju zakonitost i tajnost glasovanja.

Odbori za svako glasačko mjesto imenuju se najkasnije u roku od osam dana prije održavanja referenduma.

b) TIJELA ZA PROVEDBU LOKALNOG REFERENDUMA

Članak 20.

Lokalni referendum provodi povjerenstvo za provedbu lokalnog referenduma u jedinici lokalne samouprave odnosno jedinici područne (regionalne) samouprave i odbori za provedbu glasovanja na lokalnom referendumu (u daljnjem tekstu: odbori).

Članak 21.

Povjerenstvo za provedbu lokalnog referenduma u županiji sastoji se od predsjednika i dva člana i njihovih zamjenika koje imenuje županijska skupština iz reda sudaca koji imaju prebivalište na području županije.

Povjerenstvo za provedbu lokalnog referenduma u gradu i općini imenuje povjerenstvo za provedbu referenduma u županiji.

Povjerenstva za provedbu lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu, gradu i općini imenuju odbore.

Članak 22.

Povjerenstvo za provedbu lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu, gradu i općini sastoji se od predsjednika i dva člana i njihovih zamjenika koje imenuje predstavničko tijelo grada, odnosno općine.

Predsjednik i zamjenik predsjednika povjerenstva iz stavka 1. ovoga članka imenuje se iz reda diplomiranih pravnika.

Povjerenstva za provedbu referenduma u gradu i općini imenuju odbore.

Članak 23.

Povjerenstvo za provedbu lokalnog referenduma u Gradu Zagrebu, gradu i općini:

- određuje glasačka mjesta,
- imenuje odbore najkasnije u roku od osam dana prije održavanja referenduma,
- određuje vrijeme glasovanja,
- obavlja tehničke pripreme za provedbu referenduma,
- brine se za zakonitu provedbu referenduma,
- utvrđuje i proglašava rezultat referenduma,
- obavlja i ostale poslove određene zakonom.

Članak 24.

Odbori imaju predsjednika, dva člana i njihove zamjenike.

Članak 25.

Odbori nadziru i osiguravaju zakonitost i tajnost glasovanja.

V. PROVEDBA REFERENDUMA

Članak 26.

Glasovanje na državnom referendumu obavlja se, u pravilu, na glasačkim mjestima u Republici Hrvatskoj.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, hrvatski državljani koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj a zateknu se u vrijeme održavanja referenduma izvan granice Republike Hrvatske glasovat će u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske u državama u kojima su se zatekli.

Glasovanje na lokalnom referendumu obavlja se na glasačkim mjestima u jedinici lokalne samouprave, odnosno jedinici područne (regionalne) samouprave.

Najkasnije pet dana prije održavanja referenduma povjerenstva za provedbu referenduma odredit će i javno objaviti glasačka mjesta za provedbu glasovanja u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske i u jedinicama lokalne samouprave, odnosno jedinicama područne (regionalne) samouprave s naznakom koji će birači glasovati na pojedinom glasačkom mjestu (izvadak iz popisa birača).

Svakom glasačkom mjestu određuje se redni broj.

Za sastav i zaključivanje popisa birača primjenjuju se odredbe Zakona o popisima birača.

Članak 27.

Građani na službi u oružanim snagama Republike Hrvatske glasuju na državnom referendumu na glasačkim mjestima koja će odrediti ministar obrane.

Članak 28.

Građani koji se kao članovi posade pomorskih i riječnih brodova Hrvatske trgovačke mornarice na dan provedbe državnog referenduma zateknu izvan granica Republike Hrvatske glasuju na glasačkim mjestima koja će odrediti ministar mora, prometa i infrastrukture.

Članak 29.

Građani lišeni slobode glasuju na državnom referendumu na glasačkim mjestima za provedbu glasovanja koja će odrediti ministar pravosuđa.

Članak 30.

Povjerenstvo Grada Zagreba, odnosno gradsko i općinsko povjerenstvo za provedbu državnog referenduma na čijem se području nalaze glasačka mjesta imenuje članove odbora na glasačkim mjestima iz članka 27. ovoga Zakona.

Članove odbora na glasačkim mjestima iz članka 28. i 29. ovoga Zakona imenuje povjerenstvo Grada Zagreba, grada i općine na čijem je području sjedište trgovačkog društva koje je vlasnik broda, odnosno na čijem je području ustanova u kojoj se nalaze osobe lišene slobode.

Prijedlog za imenovanje odbora na glasačkim mjestima iz stavka 1. i 2. ovoga članka nadležna ministarstva dostavit će povjerenstvima za provedbu državnog referenduma u roku od 8 dana od dana određivanja glasačkog mjesta.

Članak 31.

Glasačka mjesta određuju se prema broju građana upisanih u popis birača tako da je broj građana na jednom biračkom mjestu toliki da se bez teškoća može glasovati u vremenu određenom za glasovanje.

Za svako glasačko mjesto odredit će se posebna prostorija u kojoj će se osigurati tajnost glasovanja.

Članak 32.

U prostoriji za glasovanje mora se na vidnom mjestu nalaziti odluka o raspisivanju referenduma.

Članovi odbora dužni su biračima dati potrebno objašnjenje o predmetu referenduma i načinu glasovanja.

Članak 33.

Glasovanje na referendumu obavlja se glasačkim listićima.

Glasački listić sadrži pitanje, odnosno jedan ili više prijedloga o kojem, odnosno kojima birač treba odlučiti na referendumu.

Pitanje, odnosno jedan ili više prijedloga na glasačkom listiću moraju biti tako napisani da birač koji glasuje može o pitanju odlučiti "ZA" ili "PROTIV", odnosno na nedvojbena način odlučiti se za jedan od prijedloga.

Glasački listić mora biti označen službenim pečatom kako bi se spriječilo krivotvorenje ili zlouporaba.

Kada se na referendumu odlučuje o nekom pitanju birač na glasačkom listiću zaokružuje riječ "ZA" ili "PROTIV", a kada se odlučuje o jednom između više prijedloga birač na glasačkom listiću zaokružuje redni broj prijedloga za koji glasuje.

Članak 34.

Za čitavo vrijeme glasovanja na glasačkom mjestu moraju biti nazočni svi članovi odbora ili njihovi zamjenici.

Predsjednik odbora brine se o održavanju reda i mira za vrijeme glasovanja. U slučaju potrebe predsjednik će zatražiti pomoć policije koja će, kad dođe na glasačko mjesto, postupati po njegovim uputama, a u okviru zakonskih ovlasti.

Na glasačko mjesto ne smije doći nitko naoružan, osim u slučaju iz prethodnog stavka.

Članak 35.

Predsjednik Odbora ili od njega ovlaštenu član odbora provjera u popisu birača je li birač koji je pristupio glasovanju upisan u popis birača.

Ako birač nije upisan u popis birača, predsjednik odbora mu neće dozvoliti glasovanje osim ako birač potvrdom nadležnog tijela dokaže da ima biračko pravo i ima prebivalište na području za koje je određeno glasačko mjesto.

Birač koji zbog invalidnosti ili zbog toga što je nepismen ne bi mogao glasovati na način predviđen ovim Zakonom, može doći na biračko mjesto s drugom osobom koja je pismena i koja će po njegovoj volji zaokružiti odgovor.

Ako birač zbog bolesti ili drugoga opravdanog razloga nije u mogućnosti glasovati na glasačkom mjestu, obavijestit će o tome odbor, koji će mu omogućiti glasovanje. U tu svrhu predsjednik biračkog odbora odredit će dva člana ili zamjenike članova koji će doći na mjesto gdje se birač nalazi i omogućiti mu tajno glasovanje. Birač će sam staviti glasački listić u otmotnicu i zatvoriti je u nazočnosti članova odbora, koji će ju po dolasku na glasačko mjesto ubaciti u glasačku kutiju.

Glasovanje izvršeno na način utvrđen stavkom 3. i 4. ovoga članka, poimenično će se uvesti u zapisnik o radu odbora.

Članak 36.

Glasačko mjesto otvoreno je od sedam do devetnaest sati.

U devetnaest sati zatvara se glasačko mjesto. Biračima koji su se u to vrijeme zatekli na glasačkom mjestu omogućit će se glasovanje.

Po završenom glasovanju odbor će prebrojiti neuporabljene glasačke listiće i staviti ih u poseban omot koji će zatvoriti.

Nakon toga odbor prema izvratku iz popisa birača utvrđuje ukupan broj birača koji su glasovali i pristupa otvaranju glasačke kutije i prebrojavanju glasačkih listića.

Ako se prilikom prebrojavanja glasova na glasačkom mjestu utvrdi da je broj glasova prema izvratku iz popisa birača veći od broja glasova po glasačkim listićima, vrijedi rezultat glasovanja po glasačkim listićima. Ako se prilikom prebrojavanja glasova na glasačkom mjestu utvrdi da je glasovao manji broj birača od broja glasova u glasačkoj kutiji, odbor će o tome sačiniti zapisnik i sa izvješćem dostaviti povjerenstvu za provedbu referenduma. Povjerenstvo za provedbu referenduma poništiti će glasovanje na tom glasačkom mjestu i odlučiti da li će u tom slučaju imenovati novi odbor.

Članak 37.

Odbor o svom radu sastavlja zapisnik u koji se unosi:

- dan i mjesto održavanja referenduma i predmet referenduma,
- osobna imena članova odbora,
- ukupan broj birača prema izvratku iz popisa birača,
- broj birača koji su glasovali prema izvratku iz popisa birača,
- broj birača koji su glasovali na osnovu potvrde nadležnog tijela,
- broj neuporabljenih glasačkih listića,
- ukupan broj važećih glasačkih listića,
- ukupan broj nevažećih glasačkih listića,
- broj glasova "ZA" kad se glasovalo o nekom pitanju,
- broj glasova "PROTIV" kad se glasovalo o nekom pitanju,
- broj glasova za svaki od prijedloga kad se glasovalo između više prijedloga,
- druge činjenice važne za glasovanje i rad glasačkog odbora.

Svaki član odbora može dati svoje odvojeno mišljenje i primjedbe na zapisnik. Zapisnik potpisuju svi članovi odbora.

Članak 38.

Zapisnik odbora zajedno s iskorištenim i neiskorištenim glasačkim listićima i ostalim glasačkim materijalom odbor dostavlja povjerenstvu za provedbu državnog referenduma u Gradu Zagrebu, gradu, odnosno općini najkasnije u roku od 12 sati nakon zatvaranja glasačkog mjesta.

Članak 39.

Povjerenstvo za provedbu referenduma u Gradu Zagrebu, gradu i općini po primitku glasačkog materijala sa svih glasačkih mjesta utvrdit će rezultate glasovanja najkasnije u roku od 36 sati nakon zatvaranja glasačkih mjesta.

Članak 40.

O svom radu povjerenstvo za provedbu referenduma sastavlja zapisnik u koji se unosi:

- broj birača upisanih u popis birača na svom području,
- broj birača koji su glasovali na osnovu potvrde nadležnog tijela,
- broj neuporabljenih glasačkih listića,
- broj važećih glasačkih listića,
- broj nevažećih glasačkih listića,
- broj glasova "ZA",
- broj glasova "PROTIV",
- broj glasova za svaki od prijedloga,
- druge činjenice važne za glasovanje i rad povjerenstva za provedbu referenduma.

Svaki član povjerenstva za provedbu referenduma može staviti primjedbe na rad povjerenstva i postupak utvrđivanja rezultata glasovanja i to unijeti u zapisnik. Zapisnik potpisuju svi članovi povjerenstva.

Članak 41.

Povjerenstvo za provedbu državnog referenduma u gradu i općini dužno je zapisnik o svom radu dostaviti povjerenstvu za provedbu državnog referenduma u županiji a prije isteka roka od 36 sati od zatvaranja glasačkih mjesta.

Članak 42.

Povjerenstvo za provedbu državnog referenduma u županiji, odnosno u Gradu Zagrebu dužno je utvrditi rezultate glasovanja na referendumu održanom u županiji, odnosno u Gradu Zagrebu.

Izvješće o utvrđivanju rezultata glasovanja povjerenstvo iz stavka 1. ovoga članka dužno je dostaviti Državnom povjerenstvu u roku od 48 sati od zatvaranja glasačkih mjesta.

Izvješće iz stavka 2. ovoga članka sadrži:

- ukupan broj birača upisanih u popis birača u županiji odnosno u Gradu Zagrebu i ukupan broj birača koji su glasovali na referendumu,
- broj neuporabljenih glasačkih listića,
- ukupan broj nevažećih glasačkih listića,
- ukupan broj glasova "ZA",
- ukupan broj glasova "PROTIV",
- ukupan broj glasova za svaki od prijedloga.

Članak 43.

Na temelju rezultata glasovanja na svim glasačkim mjestima Državno povjerenstvo utvrđuje rezultat glasovanja na referendumu. Rezultat glasovanja na referendumu utvrđuje na temelju:

- ukupnog broja birača upisanih u popise birača i ukupnog broja birača koji su glasovali na referendumu,
- ukupnog broja nevažećih glasačkih listića,
- ukupnog broja glasova "ZA",
- ukupnog broja glasova "PROTIV",
- ukupan broj glasova za svaki prijedlog.

Članak 44.

Nakon što utvrdi rezultate referenduma Državno povjerenstvo dostaviti će izvješće i rezultate glasovanja na referendumu tijelu koje je raspisalo referendum, te će objaviti odluku donesenu na referendumu u "Narodnim novinama" te u dnevnom tisku kao i na Hrvatskoj radioteleviziji.

Članak 45.

Na utvrđivanje rezultata lokalnog referenduma odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovog Zakona koje se odnose na državni referendum.

Članak 46.

Kod provedbe lokalnog referenduma, povjerenstvo za provedbu referenduma utvrdit će rezultate glasovanja na referendumu te dostaviti izvješće i rezultate glasovanja na referendumu predstavničkom tijelu jedinice lokalne samouprave, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave te će objaviti odluku donesenu na referendumu u službenom glasilu jedinice lokalne samouprave, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave i drugim sredstvima javnog priopćavanja.

Na utvrđivanje rezultata glasovanja shodno se primjenjuju odredbe članka 44. ovoga Zakona.

Odluka donesena referendumom u jedinici lokalne samouprave, odnosno jedinici područne (regionalne) samouprave objavljuje se na način iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona.

VI. TROŠKOVI ZA PROVEDBU REFERENDUMA

Članak 47.

Sredstva za podmirenje troškova za provedbu državnog i savjetodavnog referenduma podmiruju se iz državnog proračuna.

Vlada Republike Hrvatske određuje visinu naknade predsjedniku i članovima povjerenstava.

Sredstvima iz prethodnog stavka raspolaže Državno povjerenstvo određujući način korištenja tih sredstava i provodi nadzor nad njihovom uporabom.

Državno povjerenstvo dodjeljuje sredstva povjerenstvima za provedbu državnog i savjetodavnog referenduma.

Članak 48.

Sredstva za provedbu lokalnog referenduma osiguravaju se u proračunu jedinice lokalne samouprave, odnosno jedinice područne (regionalne) samouprave u kojoj se lokalni referendum provodi.

Sredstva za provedbu zborova građana osiguravaju se u proračunu jedinice lokalne samouprave, odnosno u proračunu Grada Zagreba.

Visinu naknade predsjedniku i članovima povjerenstva za provedbu lokalnog referenduma, koja ne može biti veća od prosječne mjesečne plaće u Republici Hrvatskoj, određuju župan, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik.

VII. ZAŠTITA REFERENDUMA

Članak 49.

Ustavnost i zakonitost državnog i lokalnog referenduma nadzire Državno povjerenstvo za provedbu referenduma i Ustavni sud Republike Hrvatske.

Članak 50.

Zbog nepravilnosti pri provedbi državnog ili lokalnog referenduma na glasačkom mjestu, birač ima pravo podnijeti prigovor Državnom povjerenstvu u roku od 48 sati od završetka glasovanja.

Članak 51.

Državno povjerenstvo će po primitku prigovora zatražiti od nadležnog tijela očitovanje na navode u prigovoru i glasački materijal koji se odnosi na prigovor.

Članak 52.

Državno povjerenstvo dužno je donijeti rješenje o prigovoru u roku od 48 sati od vremena kada mu je dostavljeno očitovanje i glasački materijal na koji se prigovor odnosi.

Članak 53.

Ako Državno povjerenstvo, rješavajući o prigovoru, utvrdi da je bilo nepravilnosti pri provedbi državnog referenduma koje su bitno utjecale, ili su mogle utjecati na rezultat referenduma može raspustiti županijsko povjerenstvo, povjerenstvo Grada Zagreba, gradsko, odnosno općinsko povjerenstvo ili naložiti povjerenstvu Grada Zagreba, grada i općine raspuštanje glasačkih odbora na tom glasačkom mjestu i imenovanje novih.

Ako Državno povjerenstvo raspusti županijsko povjerenstvo, odnosno povjerenstvo Grada Zagreba imenovat će novo povjerenstvo, a ako raspusti gradsko, odnosno općinsko povjerenstvo, zatražit će od županijskog povjerenstva imenovanje novog povjerenstva u gradu ili općini, odnosno naložiti raspuštanje odbora i imenovanje novog.

Članak 54.

Ako Državno povjerenstvo, rješavajući o prigovoru, utvrdi da je bilo nepravilnosti pri provedbi lokalnog referenduma koje su bitno utjecale, ili su mogle utjecati na rezultat referenduma može raspustiti županijsko povjerenstvo, povjerenstvo Grada Zagreba, gradsko, odnosno općinsko povjerenstvo ili naložiti povjerenstvu Grada Zagreba, grada, odnosno općine raspuštanje odbora na tom glasačkom mjestu.

Ako Državno povjerenstvo, u nadzoru nad županijskim referendumom, raspusti županijsko povjerenstvo zatražit će od županijske skupštine imenovanje novog povjerenstva, a ako raspusti povjerenstvo grada, odnosno općine zatražit će od županijskog povjerenstva imenovanje novog povjerenstva u gradu, odnosno općini.

Ako u nadzoru nad referendumom u Gradu Zagrebu, gradu, odnosno općini raspusti povjerenstvo Grada Zagreba, grada, odnosno općine zatražit će od predstavničkog tijela imenovanje novog povjerenstva.

Ako Državno povjerenstvo raspusti odbor, zatražit će od povjerenstva Grada Zagreba, grada odnosno općine imenovanje novog glasačkog odbora.

Članak 55.

Ako je raspušten odbor ili su povrede u radu povjerenstva takove da se ne mogu utvrditi rezultati referenduma na pojedinom glasačkom mjestu, u pojedinoj županiji, Gradu Zagrebu, gradu ili općini, Državno povjerenstvo naložit će ponavljanje izjašnjavanja na području za koje je utvrđeno glasačko mjesto, u županiji, Gradu Zagrebu, gradu ili općini.

Članak 56.

Protiv rješenja Državnog povjerenstva podnositelj prigovora ima pravo žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske, u roku od 48 sati od primitka pobijanog rješenja putem Državnog povjerenstva.

Ustavni sud Republike Hrvatske dužan je donijeti odluku o žalbi u roku od 48 sati od dana primitka žalbe.

VIII. DRUGI OBLICI OSOBNOG SUDJELOVANJA BIRAČA U OBAVLJANJU DRŽAVNE VLASTI I LOKALNE SAMOUPRAVE

a) SAVJETODAVNI REFERENDUM

Članak 57.

Vlada Republike Hrvatske može raspisati savjetodavni referendum za područje jedne ili više jedinica lokalne samouprave odnosno jedinica područne (regionalne) samouprave radi prethodnog pribavljanja mišljenja stanovnika tog područja o područnom ustrojstvu jedinica lokalne samouprave odnosno jedinica područne (regionalne) samouprave.

Članak 58.

Na savjetodavnom referendumu imaju pravo sudjelovati birači koji imaju prebivalište u jedinici, odnosno jedinicama lokalne samouprave kao i u jedinici, odnosno jedinicama područne (regionalne) samouprave za koju, odnosno koje je savjetodavni referendum raspisan.

Na savjetodavnom referendumu odlučuje se većinom glasova birača koji su izašli na glasovanje.

Članak 59.

Savjetodavni referendum provodi se po postupku na koji se provodi državni referendum.

b) ZBOROVI GRAĐANA

Članak 60.

Zborovi građana sazivaju se radi izjašnjavanja građana o pojedinim pitanjima od lokalnog značenja, raspravljanja o potrebama i interesima građana te davanja prijedloga za rješavanje pitanja od lokalnog značaja.

Odluka donijeta na zboru građana obvezatna je za mjesni odbor, odnosno odbor gradske četvrti, ali ne obvezuje predstavničko tijelo općine ili grada.

Članak 61.

Zborove građana saziva vijeće mjesnog odbora, odnosno odbora gradske četvrti, u skladu sa statutom općine ili grada.

Zborove građana može sazvati i općinsko, odnosno gradsko vijeće radi raspravljanja i izjašnjavanja građana o pitanjima od značenja za pojedinu općinu ili grad.

Zborovi građana sazivaju se za dio područja mjesnog odbora koji čini zasebnu cjelinu odvojenu od drugih dijelova naselja (dio naselja, stambeni blok i sl.).

Članak 62.

Odluke se na zboru donose javnim glasovanjem, osim ako se na zboru većinom glasova prisutnih građana ne donese odluka o tajnom izjašnjavanju.

Način sazivanja zbora građana i način rada zbora građana uređuje se statutom općine, odnosno grada.

c) PREDSTAVKE GRAĐANA

Članak 63.

Građani mogu podnositi predstavke tijelima jedinica lokalne samouprave, odnosno jedinica područne (regionalne) samouprave i tijelima državne vlasti.

Predstavka mora biti potpisana i na njoj mora biti navedeno ime i prezime građana koji je potpisuju i njihov jedinstveni matični broj.

Članak 64.

Tijelo državne vlasti, tijelo lokalne samouprave, odnosno tijelo područne (regionalne) samouprave dužno je u primjerenom roku odgovoriti građanima koji su predstavku podnijeli.

Članak 65.

Predstavke mogu podnositi građani koji imaju biračko pravo.

Predstavke građana ne obvezuju tijelo kojem se podnose.

IX. PRIJELAZNE I ZAKLJUČNE ODREDBE

Članak 66.

Hrvatski sabor imenovat će Državno povjerenstvo za provedbu referenduma u roku od 60 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 67.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o referendumu i drugim oblicima osobnog izjašnjavanja ("Narodne novine", br. 15/79. i 13/87.).

Članak 68.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".